

AMALIY MASHG'ULOT-8

Mavzu: Ayollar bluzkasi andozasini tayyorlash, gazlamaga joylashtirish va gazlama sarfini hisoblash.

Ayollar kiyimlarining tavsifi.

Ayollar kiyimlari assortimentiga: *ko'ylaklar, ko'ylak-xalat, ko'ylak-palto, ko'ylak-kostyum, sarafan, tunika, bluzka, bluzkajemper, bluzka-batnik, jilet, jaket, ko'ylak-kombinezon, kombinezon, shimli kostyum, shim, yubka, yubka-shimlar* va hokazolar kiradi.

Ko'ylaklar kiyilishiga qarab yelkali kiyimlar turiga kiradi. Ular yaxlit, bel, qismidan, bo'ksa va ko'krak qismlaridan qirqma bo'lishi yengli yoki yengsiz, yoqali yoki yoqasiz xolatda uchrashi mumkin. Ko'ylaklar kashtalar, burmalar, to'rlar, tugmalar, tasmalar, taxlamalar va boshqa xil bezaklar bilan bezatilishi mumkin. Ularni turli xil: ið tolali, shoyi, jun, zig'ir, tolali hamda sun'iy va sintetik tolali gazlamalardan tikish mumkin. Ko'ylaklarga gazlama tanlashda kiyimning nimaga mo'ljallanganligiga hamda fasliga qarab e'tibor berish kerak, ya'ni kiyimni uylik, kundalik, bashang kiyim ekanligini unutmaslik lozim.

Uylik kiyimlar arzon ið tolali gazlamalardan tikilgani ma'qul bo'lib, ular keng qulay bo'lishi bezaklari me'yorida ishlatilishi kerak.

Kundalik kiyimlar yoz oylarida yengil yupqa gazlamalardan yorqin rangda yengli yoki yengsiz qilib tikilsa maqsadga muvofiq bo'ladi. Qish oylarida esa yumshoq, zich to'qilgan jun tolali sidirg'a yoki katak yo'lli, mayda gulli gazlamalardan turli xil fasonlarda uzun yengli yoqali yoki bo'yin o'yindisini yopiq qilib yoqasiz tikish mumkin.

Bashang kiyimlar chiroyli zarli gulli yoki sidirg'a gazlamalardan tayyorlanishi mumkin. Bunday kiyimlar juda murakkab fasonlarda bo'lishi hamda ularga chiroyli bezaklar: kashtalar, burmalar, mayda taxlamalar sun'iy gullar belbog'lar ishlatib tikish mumkin. Ko'ylak fasonlarini tanlashda gazlamaning xususiyatlariga, odam gavdasining tuzilishiga hamda kiyimning vazifasiga qaraladi.

Yubka, shim, yubka-shim belli kiyimlar turiga kirib ular fasoni bo'yicha turlicha bo'ladi. Ular qanday maqsadda kiyilishiga qarab ularni kostyum bilan va kostyumsiz kiyiladigan turiga ajratish mumkin. Yubkalar to'g'ri, etagi kengaygan, bo'lakli klyoshli qilib tikilishi mumkin. Ular zich to'qilgan qalin jun gazlamalardan tabiiy va sun'iy tolali sidirg'a yoki gulli gazlamalardan tayyorlash mumkin. Yubka, shim fasonlarini tanlashda gazlamalarning xususiyatiga, kiyimning vazifasiga, mavsumiga va albatta odam gavdasiga e'tibor berish kerak.

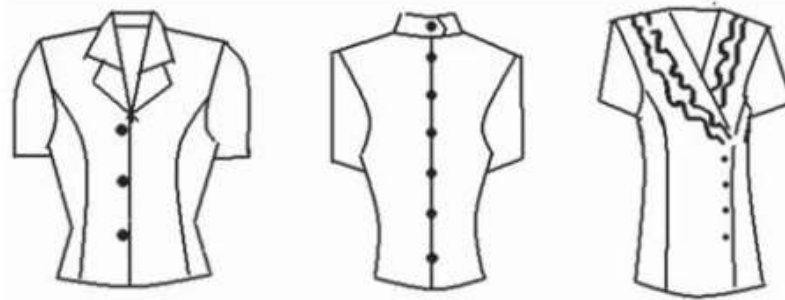
Ayollar bluzkasini loyihalash.

Bluzkalar bichim, shakli jihatidan ko'ylakning yuqori qismiga o'xshaydi. Bluzkalar taqilmasi old tomonda yoki ort bo'lakda bo'lishi mumkin. Ularning yenglari uzun yoki kalta, yeng uchlari manjetli, manjetsiz, rezinkali bo'lishi mumkin. Bluzkalar yubka ustiga tushirib yoki yubka ichiga kiritib kiyiladi. Yubka ichiga kiritib kiyiladigan bluzkalarning bel qismida vitochkalar tikilmaydi. Bunday

bluzkalarining etagi yopiq qirqimli bo'lib universal mashinada tikiladi. Bluzka yubka ustiga tushirilib kiyiladigan bo'lsa etagi maxsus mashinada bukib tikilishi mumkin (50-rasm). Bluzka chizmasini chizish uchun quyidagi o'lchovlar kerak bo'ladi:

$$\begin{aligned} BnYaA &= 18 \text{ sm} \\ KYaAI &= 41 \text{ sm} \\ KYaAII &= 44 \text{ sm} \\ BIYaA &= 35 \text{ sm} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} OrK &= 17 \text{ sm} \\ OlK &= 18 \text{ sm} \\ KM &= 8 \text{ sm} \\ KB &= 25 \text{ sm} \end{aligned}$$

50-rasm. Bluzka modellari.

$$BkYaA = 48 \text{ sm}$$

$$OlU = 43 \text{ sm}$$

$$YelK = 13 \text{ sm}$$

$$OrbU = 40 \text{ sm}$$

$$YeU = 35—58 \text{ sm}$$

$$YelA = 27 \text{ sm}$$

Hamma razmerlar uchun kerakli qo'shimchalar: $Qk = 5 \text{ sm}$; shundan $QorK = 1,5 \text{ sm}$, $QolK = 1 \text{ sm}$, $Qyen.o'm = 2,5 \text{ sm}$. $QyelA = 5 \text{ sm}$.

Bluzka asosining to'r qismi.

To'r qismi bluzka loyihasining bo'yi va eni bo'ylab asosiy o'lchamlarini belgilab beradi. To'g'ri burchak chizib unga Bn nuqta qo'yiladi (51-rasm).

1. $BnBl = OrbU + 1 = 40 + 1 = 41 \text{ sm}$ (bel uzunligi).
2. $Bn Bn1 = KYaAII + QK = 44 + 5 = 49 \text{ sm}$ (bluzka kengligi).
3. $Bl Bk = OrbU : 2 - 1 = 40 : 2 - 1 = 19 \text{ sm}$ (bo'ksa chizig'i).
4. Bn , $Bn1$, Bk va $Bk1$ nuqtalar orqali to'g'ri to'rtburchak chiziladi.
5. $BnK = (KYaAII + QK) : 2 = (44 + 5) : 2 = 24,5 \text{ sm}$ (ko'krak chizig'i).
6. Ko'krak bel chizig'idan gorizontall o'tkaziladi kesishgan joylariga $K1$, $Bl1$ nuqtalar belgilab qo'yiladi.
7. $Bn Bn2 = OrK + QorK = 17,0 + 1,5 = 18,5 \text{ sm}$ (orqa bo'lak kengligi)
8. $Bn1 Bn3 = OlK + QolK = 18 + 1 = 19 \text{ sm}$ (old bo'lak kengligi).
9. $K2 K3 = YelA : 3 + Qyen.o'm = 27 : 3 + 2,5 = 11,5 \text{ sm}$ (yeng o'mizi kengligi).

10. $K_2 K_4 = K_2 K_3 : 2 = 11,5:2 = 5,7$ sm (yon chiziq).

11. K_4 nuqtadan pastga bo'ksa chizig'i bilan kesishguncha vertikal chiziq o'tkaziladi va kesishgan nuqta B_{k2} bilan belgilanadi.

12. K_2 va K_3 nuqtalardan yuqoriga bo'yin chizig'i bilan kesishguncha vertikal chiziqlar o'tkaziladi va kesishgan nuqtalar mos ravishda B_{n2} va B_{n3} bilan belgilanadi.

Orqa bo'lak chizmasi

13. $B_n B_{n4} = B_n Y_{aA} : 3 + 1$ (hamma razmer uchun) $= 18:3 + 1 = 7$ sm (bo'yin o'mizi kengligi).

14. $B_n B_{n5} = B_n B_{n4} : 3 = 7:3 = 2,3$ sm (bo'yin o'mizi chuqurligi).

15. B_{n4} , B_{n5} nuqtalar ravon egri chiziq bilan tutashtiriladi.

16. Yelka nuqtasi ikkita radiusning kesishishidan aniqlanadi: $R_1 = B_l Y_e = O_r b U + 1 = 40 + 1 + 1,5$ (yelka yostiqchasi uchun) $= 42,5$ sm (yelka nuqtasining holatini aniqlash) $R_2 = B_{n4} Y_e = Y_e l K + \text{vitochka kengligi} = 13 + (1,5 - 3) = 15$ sm (yelka uzunligi).

17. $B_{n4v} = B_{n4} Y_e : 3 = 15:3 = 5$ sm (vitochkaning boshlanish nuqtasi).

18. v nuqtadan pastga bo'ksa chizig'i bilan kesishguncha vertikal chiziq o'tkaziladi.

19. $v v_1 = 8—10$ sm (vitochka uzunligi).

20. $v v = 0,5$ sm (yelka chizig'ini to'g'riligini belgilash).

21. $v v_2 = 1,5—3$ (vitochka kengligi).

22. $v_1 v_2 = v_1 v = 8,5—10,5$ sm (vitochka tomonlari).

23. $B_{n4} v_1$ va $v_2 Y_e$ nuqtalar birlashtiriladi.

24. $K_2 b = K_2 Y_e : 3$ (yordamchi nuqta).

25. $K_2 O = 0,2 \times K_2 K_3 + 0,5 = 0,2 \times 11,5 = 2,3$ sm (bissektrissa).

26. Y_e , b , O , K_4 nuqtalar ravon egri chiziq bilan tutashtiriladi. Old bo'lak chizmasi (51-rasm)

27. $B_{l1} B_{n6} = O_l b U + 1 = 43 + 1 = 44$ (old bo'lakning beldan bo'yin asosigacha bo'lgan oraliq).

28. $B_{n6} B_{n8} = B_n B_{n4} = 7$ sm (bo'yin o'mizi kengligi).

29. $B_{n6} B_{n7} = B_n Y_{aA} : 2 - 1 = 18:2 - 1 = 8$ sm (bo'yin o'mizi chuqurligi).

30. B_{n8} , B_{n7} nuqtalar tutashtirilib ularning o'rta qismi topiladi perpendikulyar o'tkazilib 1,5 sm qiymati qo'yiladi.

31. B_{n8} , 1,5 sm, B_{n7} nuqtalar ravon egri chiziq bilan tutashtiriladi.

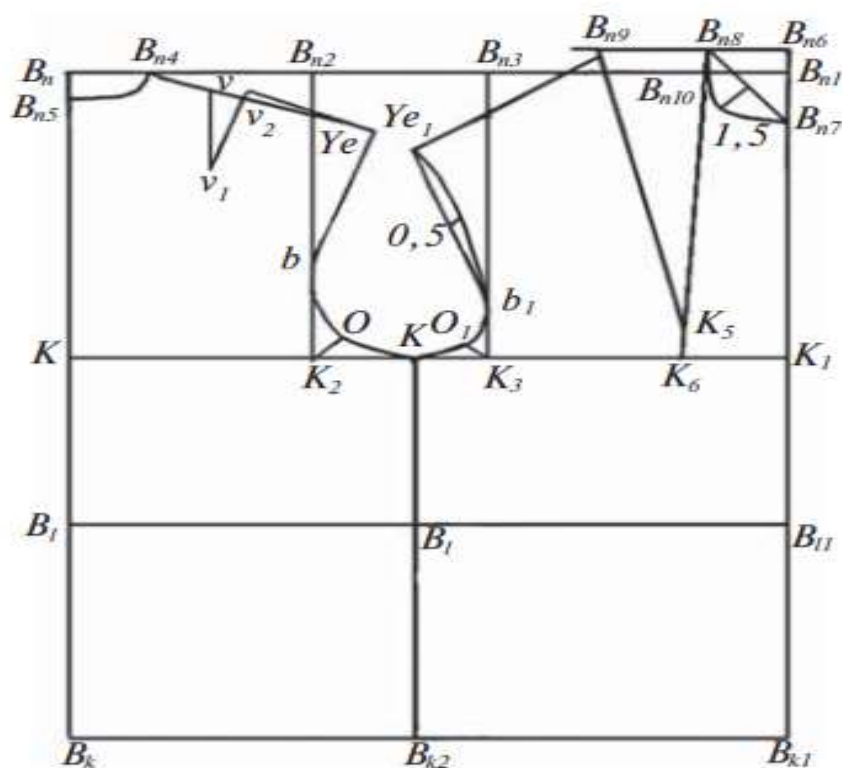
32. $K_1 K_5 = K M = 8$ sm (ko'krak markazi).

33. $B_{n8} K_5$ nuqtalar chizg'ich bilan tutashtiriladi.

34. $B_{n8} K_6 = 25$ sm (ko'krak balandligi K_6 nuqta ko'krak chizig'ida yotishi undan pastda yoki yuqorida bo'lishi mumkin).

35. $B_{n8} B_{n9} = (K Y_{aAII} — K Y_{aAI}) \times 2 = (44 - 41) \times 2 = 6$ sm (ko'krak vitochkasi miqdori)

36. Bn9 nuqta K6 nuqta bilan chizg'ich yordamida tutashtiriladi.
37. Bn8 K6 = Bn9 K6 = 25 sm (vitochka tomonlari).
38. Old bo'lakda yelka nuqtasi ikkita radiusning kesishishidan hosil bo'ladi: $R3 = Bn10Ye1 = Ye1K = 13$ sm (yelka nuqtasi). $R4 = B11Ye1 = OlbU+1+1,5 = 43+1+1,5 = 45,5$ sm (yelka nuqtasi).
39. Ye1 va Bn10 nuqtalar chizg'ich bilan tutashtiriladi.
40. K3 b1 = K3 Bn3:4 (yordamchi nuqtani aniqlash uchun K3 Bn3 ning qiymati chizmadan olinadi).
41. Ye1 b1 nuqtalar chizg'ich bilan tutashtiriladi va 2 ga bo'linib ichkariga perpendikulyar o'tkaziladi unga 0,5—1 sm qiymat qo'yiladi.
42. $K3O1 = 0,2 \times K2K3 = 0,2 \times 2 = (0,2-0,4) = 2$ sm (bissektrissa).
43. Ye1 0,5—1 sm, b1, O1, K4 nuqtalar ravon egri chiziqliq bilan tutashtiriladi va yeng o'mizi egriligi hosil bo'ladi.

51-rasm. Ayollar bluzkasining chizmasi.